

Vergaderjaar 2024–2025

31 753

Rechtsbijstand

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 291

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 oktober 2024

Het lid Helder (BBB) verzocht om een brief over het bericht «Pak eindelijk foute advocaten aan», zoals op 18 september 2024 is gepubliceerd door de Telegraaf. Aangegeven werd dat de incidenten rond strafadvocaten zich opstapelen en dat de Nederlandse orde van advocaten onvoldoende in staat lijkt om wangedrag tegen te gaan. Met dit schrijven voldoe ik aan dat verzoek.

Laat ik voorop stellen dat het merendeel van de advocaten integer is en belangrijk werk verricht in onze democratische rechtsstaat. Helaas zijn er, zoals in elke beroepsgroep het geval is, ook advocaten die zich niet gedragen zoals een behoorlijk advocaat betaamt. Hier kijk ik niet voor weg.

Op dit moment staat de advocatuur onder toezicht van de 11 lokale deken, advocaat-bestuurders van de lokale orde van advocaten (artikel 45a Advocatenwet). Naast het houden van toezicht biedt de Advocatenwet de lokale deken een aantal voorzieningen om in te grijpen bij de beroepsuitoefening van een advocaat mocht daar aanleiding toe zijn. Zo kan de lokale deken de tuchtrechter verzoeken tot het spoedshalve schorsen van de advocaat of het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 60ab Advocatenwet). Deze mogelijkheid is bedoeld voor gevallen waarin de deken acuut moet ingrijpen om te voorkomen dat er schade ontstaat door het handelen van de advocaat en niet kan worden afgewacht totdat een verzoek tot definitieve schorsing of schrapping inhoudelijk is behandeld. Verder kan de lokale deken een verzoek tot schorsen doen of het treffen voorlopige voorziening bij onbehoorlijke praktijkuitoefening (artikel 60b Advocatenwet). Die schorsing is bedoeld voor de advocaat «die tijdelijk of blijvend geen blijk geeft zijn praktijk behoorlijk uit te kunnen oefenen», en kan voor onbepaalde tijd gelden. De lokale deken kan bovendien de voorzitter van de raad van discipline verzoeken tot het instellen van een onderzoek naar de toestand waarin de praktijk van een advocaat zich bevindt (artikel 60c, eerste lid, Advocatenwet). Het doen van een verzoek

tot het treffen van een voorlopige voorziening tijdens het onderzoek behoort daarbij tot de mogelijkheden (artikel 60f Advocatenwet).

In de in de column genoemde casus heeft de lokale deken een verzoek ex artikel 60ab Advocatenwet gedaan bij de tuchtrechter.¹ De tuchtrechter heeft beslist tot bepaalde maatregel. Het stelsel van toezicht en tuchtrecht heeft in deze individuele casus z'n werking gehad.

Desondanks werk ik, zoals eerder aangegeven, aan de professionalisering en versterking van het toezicht op de advocatuur. De toezichttaak uit artikel 45a Advocatenwet verplaats ik naar een nieuw op te richten Onafhankelijke Toezichthouder Advocatuur (OTA). Deze toezichthouder zal toezicht uitoefenen en handhaven op alle in Nederland ingeschreven advocaten, onafhankelijk van zowel de overheid als de beroepsgroep. Ik informeer uw Kamer begin volgend jaar over het vervolg.²

Daarnaast tref ik maatregelen om enerzijds voortgezet crimineel handelen vanuit berechting en detentie tegen te gaan, en anderzijds om advocaten die te maken krijgen met ondermijnende criminaliteit te beschermen.³ De maatregelen die mede betrekking hebben op advocaten zijn het houden van visueel toezicht op gesprekken tussen een advocaat en de gedetineerde die zich bevindt in de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) of op een Afdeling Intensief Toezicht (AIT). Deze groep gedetineerden mag bovendien met maximaal twee rechtsbijstandverleners vertrouwelijk contact onderhouden.

Samen met de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) werk ik bovendien aan het vergroten van de veiligheid en weerbaarheid van de advocatuur. De NOvA heeft mede met subsidie van het departement diverse preventieve maatregelen genomen, waaronder het organiseren van weerbaarheidstrainingen. De weerbaarheidstrainingen zijn beschikbaar voor alle advocaten. Daarnaast zijn er ook speciale weerbaarheidstrainingen gericht op advocaten die cliënten in de EBI of op de AIT bijstaan. Eind 2021 heeft de NOvA een eigen Taskforce bescherming tegen ondermijning ingesteld. Hiermee wil de NOvA de rechtsstaat versterken, bewustwording van risico's die met de beroepsuitoefening kunnen samenhangen vergroten en de weerbaarheid en veiligheid van advocaten vergroten. Verder worden objectscans voor advocatenkantoren aangeboden, bestaat de mogelijkheid van een noodknop voor direct contact met politie en het opzetten van een noodtelefoon. Mede door de samenwerking tussen de verschillende partijen, waaronder ook de opsporingsinstanties, en de getroffen maatregelen, komen signalen sneller op de juiste plek terecht. Hierdoor kan er adequaat worden gehandeld en indien nodig kunnen ook direct maatregelen worden genomen. Ook heeft de NOvA vertrouwensadvocaten in het leven geroepen.

Advocaten die vrezen hun onafhankelijkheid te verliezen, omdat ze bijvoorbeeld te maken krijgen met ondermijnende criminaliteit, kunnen bellen met de NOvA Vertrouwensadvocaat. De Vertrouwensadvocaat is

¹ Zie Raad van discipline Den Haag 1 oktober 2024, ECLI:NL:TADRSGR:2024:163

² *Kamerstukken II, 31 753, nr. 289* (2024, 9 september).

³ De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en ik hebben uw Kamer in de Nota naar aanleiding van het verslag, betreft de Wijziging van het voorstel van wet houdende wijziging van de Penitentiaire beginselenwet in verband met aanvullende maatregelen tegen georganiseerde criminaliteit tijdens detentie, d.d. 3 oktober jl. uitgebreid geïnformeerd over welke maatregelen getroffen worden om te voorkomen dat advocaten misbruik maken van hun bijzondere positie. Zie *Kamerstukken II, 36 583, nr. 6* (2024, 3 oktober), zie met name pagina 19 en 20.

een ervaren vakgenoot die aan de hand van expertise, opleiding en ervaringen kan meedenken over mogelijke vervolgstappen en praktische tips kan geven. Bovenal biedt de Vertrouwensadvocaat een luisterend oor.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
T.H.D. Struycken